

**Tiina Peippo/
Luonnonhoitoyksikkö/
Kaupunkitekniikan keskus/Infrapalvelut
Espoon Kaupunki**

Kommentit Espoon metsätyöohjelmaan 2020-2021

Espoon ympäristöyhdistys kiittää kaupunkia mahdollisuudesta kommentoida Espoon metsätyöohjelmaa.

Jäljempänä olevassa kommentoinnissa on hyödynnetty toimitettuja kuviotietoja sekä Espoon ympäristöyhdistyksen sekä Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin edustajien viime vuosina tekemien maastokäyntien havaintoja. Kommentit on koonnut piirin suojeluasiantuntija Keijo Savola.

Yleistä

Viimeksi valmistelussa olleessa Länsi-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa pystyttiin esittämään aikaisempia suunnitelmia selkeämmät ohjeistukset niin toimenpiteiden toteutuksen kuin lahopuun jätönkin osalta. Aikaisemmin tehtyihin luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmiin pohjautuvaa metsätyöohjelmaa olisi hyvä läpäisyperiaatteella jalostaa siten, että taso vastaisi Länsi-Espoon suunnitelmaa.

Lahopuun jätön ohjeistusta on syytä täydentää siten, että tätä luontoarvojen lisäämisen kannalta kustannustehokasta toimintaa edistetään kaikissa niissä pienaukotus-, harvennus- ja poimintahakkuissa, joissa siihen on kuvion sijainnin ja käytön perusteella mahdollisuuksia. Arviomme mukaan pääosa työohjelman toimenpidekuvioista on sellaisia, että lahopuun lisäämiseen on kuvioilla perusteita ja hyviä mahdollisuuksia.

Pienpuuston hoito on työohjelmassa valitettavan usein riittämättömästi ohjeistettu toteutuksen sekä kuvion sisäisen kohdentamisen osalta. Toki myös hyvin tai vähintäänkin riittävästi ohjeistettuja tapauksia löytyy. Tärkeää on joka tapauksessa tunnistaa paremmin tiheän pienpuuston rooli maapohjan ja kasvillisuuden kulutuksen hillinnän sekä metsän tunnun säilyttämisen kannalta. Monipuolisen ja melko tiheän pienpuuston säilyttäminen on erityisen perusteltua lehdoissa sekä muilla rehevähajaisilla metsäkuvioilla.

Vieraslajitorjunta (mukaan lukien pihta) ansaitsisi sekin enemmän painoarvoa sekä selkeämpää sitoutumista.

Muuta

Karttapalvelussa on mukana kuviot 690 (Hepokorpi) sekä 1456 (Bassenkylä), joille ei ole karttapalvelussa toimenpidekuvauksia ja joita ei ole mukana kommentointia varten toimitetuissa kuviotiedoissa.

Espoossa 24.8.2020

Espoon ympäristöyhdistys ry

Anni Simola, puheenjohtaja

LIITE. KUVIOKOHTAISET HUOMIOT

Träskändan luonnonsuojelualue

Kuvio 45: Toimenpiteiksi on esitetty jalojen lehtipuiden ympäristön huonokuntoisten kuusten ja pihtojen poistamista sekä alikasvospihtojen ja -kuusten vähentämistä ja poistamista (rinne). Toimenpiteet kannattaisi selkeämmin ohjeistaa kaikenikäisten pihtojen poistamiseksi sekä vain jalopuiden kannalta kaikkein ongelmallisimpien kuusten kaatamiseksi maalahopuiksi. Lisäksi on syytä torjua pihlaja-angervoa osana alikasvospihtojen poistoa.

Kaupungin vuonna 2017 teettämän kääpäselvityksen perusteella kuviolla on huomattavia arvoja myös kuusilahopuun ja siitä riippuvaisen vaateliaan ja uhanalaisen lajiston kannalta. Tästä syystä on syytä ohjeistaa järeän kuusilahopuun jättäminen sekä hyväksyä metsikössä jonkin verran myös nuorta alikasvoskuusta (=säilyttää kuusen jatkumon).

Kuvio 47: Kuviolle on esitetty toimenpiteinä jalopuita varjostavien ja kuolleiden havupuiden poistoa poimintahakkuulla sekä rinteen kaikkien alikasvoshavupuiden poistoa. Jostakin syytä toimenpidekuvaukseen on erikseen kirjoitettu se, että ”kuusia ei jätetä maapuiksi”.

Tälläkin kuviolla on vuonna 2017 tehdyn kääpäselvityksen perusteella merkittäviä kuusilahopuuhun liittyviä arvoja sekä vieraslajiongelma (pihlaja-angervo, pihta). Toimenpiteen toteutus tulisi kohdentaa selkeämmin kaikenikäisten pihtojen poistoon sekä muuhun vieraslajitorjuntaan. Kuusten osalta kannattaisi hyväksyä tavoitteeksi se, että jalopuiden ohella kuviolla kasvaa jatkossakin näkyvä määrä eri-ikäisiä kuusia. Absurdi, suojelualueella ja juuri tällä kuviolla erityisen huonosti perusteltu ohje kuusilahopuun jättämättömyydestä on syytä poistaa toteutusohjeesta.

Kuvio 48 (metsätyöohjelman 2019-20 kohde): Ilmeisesti vielä toteuttamaton toimenpidekuvio, jolle on esitetty kuusiin ja pihtoihin kohdistuvaa poimintahakkuuta sekä alikasvoskuusten ja -pihtojen (kattavaa?) poistamista. Kuvion merkittävien kuusilahopuuarvojen turvaamiseksi on esitetty kahden kaadettavan kuusen rungon jättämistä kuviolle maalahopuiksi. Tälläkin kuviolla on todettu vieraslajiongelma.

Kuviolla hoidon kehittämistavoitteeksi on syytä ottaa kuusivapaan jalopuumetsän sijasta runsaasti jalopuita sisältävä sekametsikkö, jossa on oma sijansa myös kuuselle, muille lehtipuille sekä vanhoille männyille ja lehtikuusille. Toimenpiteet kannattaa kohdentaa vahvemmin kaikenikäisten pihtojen poistamiseen sekä muiden vieraslajien poistoon. Kuusen osalta on syytä säilyttää maltillinen määrä alikasvoskuusta sekä kaataa maalahopuiksi vain reitin varren huonokuntoiset tai merkittävien jalopuiden kannalta ilmeisen haitalliset puut.

Kuvio 51: Monipuolinen sekametsikkö, jolle on esitetty toimenpiteenä täysin ohjeistamatonta pienpuuston hoitoa. Syytä perustella ja ohjeistaa toimenpide paremmin. Lähinnä perusteita elinvoimaisimpien nuorten tammien vapauttamiseen kilpailevista lehtipuista.

Kuvio 57: Kuviolle esitetty jalopuita suosiva pienpuuston hoito on syytä ohjeistaa koko ajan lisääntyvän alikasvospihtojen poistamiseksi. Tämä huolehtii samalla jalopuiden sekä muiden kuviolla kasvavien luontaisten puulajien kehityksestä.

Kuvio 58: Puulajisuhteiltaan ja puustorakenteeltaan monipuolinen sekametsäkuvio, jolla on todettu merkittäviä kuusilahopuuhun ja kääväkäs-lajistoon liittyviä suojeluarvoja. Kuviolle on esitetty

toimenpiteinä huonokuntoisien ja kuolleiden havupuiden poistoa (tilan luomiseksi uudelle puustosukupolvelle) sekä pienpuuston hoitoa (myös pihtatiheikköjä harventaen).

Esitämme poimintahakkuun rajoittamista kuviolla kulkevien polkujen kannalta ongelmallisiin puihin, lahopuun jätön ohjeistusta sekä kaikenikäiseen pihtaan kohdistuvaa poistotoimenpidettä. Nämä toimenpiteet (varsinkin pihdan määrän merkittävä vähentäminen) johtavat vääjäämättä uuden puustosukupolven kasvuolojen olennaiseen parantumiseen.

Kuvio 59: Tälle kuviolle esitetty pienpuuston hoito jalopuiden hyväksi sopii oikein hyvin. Kuusta ja pihlajaa kannattaa jonkin verran säästää, mutta kaikki nuoret pihdat poistaa.

Kuvio 62: Kuviolle on esitetty toimenpiteenä huonokuntoisten havupuiden poistoa polkujen viereltä sekä huonokuntoisten puiden poistoa tonttien viereltä. Lahopuun jättäminen on kirjattu toimenpideohjeistukseen epäselvästi ("Jos kuviolle jätetään maapuita, on ne karsittava virkistyskäytön turvaamiseksi").

Kuviolla on erityismerkitystä suojelualan runsaslahopuustoisimpana vanhana kuusivaltaisena lehtomaisena kankaana. Kuusilahopuun runsaus heijastuu myös alueen kääväkäsrajistoon. Kuvion negatiivisiin luontoarvoihin kuuluu se, että sillä kasvaa turhan paljon eri-ikäistä pihtaa.

Tonttien reunojen huonokuntoisten puiden poimintahakkuu on kaikin puolin perusteltu, kunhan lahopuun jätto ohjeistetaan. Polkujen osalta kannattaisi tyytyä vain kartalla näkyvän pääpolun pitämiseen toimivana ja turvallisena, jolloin muut kuvion polut saisivat sulkeutua normaalin lahopuun muodostumisen myötä. Turvallisuuden kannalta ongelmalliseksi koettujen puiden harkittu kaato ylläpidettävän polun varrelta on perusteltua. Kuvion lahopuuarvojen takia mitään perustetta viedä yhtään järeää runkoa pois alueelta ei ole.

Lähivuosina kannattaisi huolehtia myös kaikenikäisten pihtojen poistamisesta.

Toppelundinpuisto

Kuvio 505: Toppelundinpuiston alueella on syytä säilyttää edes muutamia metsikkökuvioita puustoltaan luonnonmukaisen tiheinä. Sijainnin ja puuston tilan perusteella tämä kerroksellinen mäntyvaltainen sekametsäkuvio olisi tällaiseen kehitystavoitteeseen oikein sovelias. Esitetty poimintahakkuu on syytä kohdentaa vain reunojen ongelmapiihin (muutama syytä ohjeistaa jätettäväksi maalahopuiksi) ja pienpuuston hoitoa vain reittien lähimetreihin.

Kuvio 506: Pienpuuston vähentäminen edistää osaltaan metsäpohjan kulutusta, joten sen osalta kannattaisi olla harkitsevainen ja jättää tiheämpää vesakkoa kasvillisuuttaan säilyttäneillä osilla kuviota.

Kuvio 532: Esitetyn koko kuvion kattavan melko raskaan yläharvennuksen (30 % järeämmästä puustosta pois) sijasta kannattaa keskittyä reunojen huonokuntoisempien puiden poimintaan jättäen kuvion keskiosa vähemmälle. Muutama maalahopuu on syytä ohjeistaa jätettäväksi.

Kuvio 535: Iso (1,4 ha), puustoltaan monipuolinen sekametsäkuvio, jolla on syytä vaalia metsän tuntua ja välttää liiallista maiseman avartumista. Kuviolle on esitetty toteutuksen osalta epämääräistä kaikkiin kokoluokkiin kohdistuvaa poimintahakkuuta ja pienpuuston hoitoa, joilla pyritään avamaan näkymiä laguunille rantavyöhykkeeltä ja ulkoilureitiltä. Toimenpiteet kannattaa ohjeistaa siten, että ne kohdentuvat vain vähäisempään osaan kuvion pinta-alasta. Lahopuun jätto syytä ohjeistaa.

Suosaarenniitty

Yleishuomio: Melko tuoreessa (2019) Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa hakkuu- ja hoitotoimenpiteet metsätyöohjelman kuvioille 124, 130, 131 (pienpuuston hoito), 132, 139, 146 ja 147 (pienpuuston hoito) on esitetty tehtäväksi vasta 2025. Mistä syy kiirehtimiseen?

Kuvio 116: Niittyluonteen säilyttäminen on perusteltua, kunhan liito-oravayhteyden vaatima puuston lisääminen hoidetaan naapurikuvion 117 toimenpiteissä.

Kuvio 117: Kuvion pääosa on perusteltua pitää esitetyllä tavalla (niitto ja vesakoitumisen estäminen) avoimena. Kuvion sijainti liito-oravien kehitettävällä kulkuyhteydellä on kuitenkin syytä huomioida luonnonhoidossa siten, että kulkureitin kehittämisosalla istutetaan lehtipuita ja/tai sallitaan vesakon kehittyminen isommiksi puiksi.

Kuvio 124: Kuviolle on esitetty ulkoilureitin varren harsuuntuneiden kuusten poistoa lahoppuuta jättäen sekä toteutuksen ja sen kohdentamisen osalta ohjeistamatonta pienpuuston hoitoa. Poimintahakkuu esitetyllä ohjeistuksella on perusteltua. Ilmeisin pienpuuston hoitoperuste on reitin lähialueella, mahdollisesti jotakin täsmätoimea on järkevää tehdä myös kuviolla kasvavien tammien ja pähkinän kasvuedellytysten parantamiseksi.

Kuvio 130: Luontoarvoja sisältävälle metsäkuviolle esitetty reunojen ongelmapuiden poiminta on perusteltua ja lahoppuun jättö asiallisesti ohjeistettu.

Kuvio 138: Kuvio on osa useamman lähekkäisen metsikkökuvion muodostamaa luonnoltaan arvokkaiden metsien kokonaisuutta. Esitetty etelälaidan ja ulkoilureitin varren kuusten ryhmittäinen harvennus sekä samaan alueeseen kohdistuva huonokuntoisten hieskoivujen poiminta heikentää alueen metsäarvoja etenkin, kun lahoppuun jättämistä ei ole ohjeistettu. Esitämme valtapuustoon kohdistuvan toiminnan rajoittamista vain reitin kannalta ongelmallisiin huonokuntoisiin kuusiin ja koivuihin, joista pääosa sopinee kuviolle maalahoppuiksi.

Kuvio 139: Huomattavan runsaan kuusialikasvoksen vähentäminen pienpuuston hoidolla muiden puulajien hyödyksi on perusteltavissa.

Kuvio 146: Monipuolinen lehtipuuvaltainen rehevä sekametsäkuvio on esitetty harvennettavaksi reitin ja tonttien reunasta (keskiosa esitetty jätettäväksi tiheämmäksi) ja samalla on esitetty tehtäväksi reitinvarren huonokuntoisten koivujen sekä kuvion sisäosan konkeloraitojen ja -leppien maahan romautus sekä ohjeistamaton pienpuuston hoito (ilmeisesti koko kuviolle?). Toimenpiteet ovat ylimitoitettuja eli esitämme toimenpiteeksi reuna-alueiden mahdollisten ongelmapuiden poimintahakkuuta maalahoppuuta jättäen sekä aivan reitin lähimetrien pienpuuston käsittelyä.

Lupauksenvuoren pohjoispuoliset alueet

Kuvio 104: Monipuolinen neljän puulajin lehtisekametsä on esitetty harvennettavaksi valtapuuston osalta, lisäksi on esitetty pienpuuston hoitoa. Suojametsänä sopisi hyvin kasvamaan nykyisellä melko tiheällä puustorakenteella, joten esitämme toimenpiteistä luopumista.

Kuvio 110: Kuviolle on esitetty tehtäväksi ulkoilureitin varren huonokuntoisten puiden poiminta, männyn täydennysistutus pohjoislaitaan sekä ohjeistamaton pienpuuston hoito. Täydennysistutus on

perusteltu, kuten myös maltillinen poiminta, kunhan lahopuun jätö ohjeistetaan. Suunnitelman luonnoskommentoinnin yhteydessä tehdyn maastokäynnin perusteella kuviolle ei havaittu erityisiä perusteita pienpuuston hoitoon. Jos pienpuustolle jotakin tehdään, niin korkeintaan hieman tiheimpien pihlajaryhmien ryhmittäistä harvennusta sekä täsmätoimena vähien mäntytaimien elinolojen parantamista.

Kuvio 125: Monipuolinen lehtokuvio, jolle on esitetty täysin perustelematonta huonokuntoisten kuusten ja koivujen harvennusta sekä pienpuuston käsittelyä kasvutilan luomiseksi pähkinälle. Pähkinä pärjää nykyisellä puustorakenteella eikä kuviolla ole sijainnista johtuvia syitä harventaa muodostuvaa lahopuuta (=huonokuntoiset kuuset ja koivut). Esitämme toimenpiteistä luopumista.

Kuvio 133: Kuusivaltainen metsikkökuvio liittyy suoraan luontoarvoiltaan merkittäviin lehtokuvioihin 125 ja 140, minkä takia sen käsittelyn pitäisi olla harkittua. Kuviolle on esitetty luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa poimintahakkuuta ja pienpuuston hoitoa vuonna 2023. Lisätiedot kohdassa toimenpide on kuitenkin kuvattu kahdessa eri vaiheessa tehtävänä kaistalahakkuuna. Puustotietojen perusteella kyseessä vaikuttaisi olevan kahdessa vaiheessa tehtävä avohakkuu, joka kuviokoon takia ylittää myös asiallisen pienaukkohakkuun maksimikoon. Mikään poimintahakkuu tämä ei todellakaan kuvauksen perusteella ole. On syytä miettiä mahdollisuuksia toimenpiteen keventämiseen edes kuvion länsi- ja pohjoisosissa, jotka rajoittuvat arvokkaiisiin lehtokuvioihin.

Kuvio 140: Maastokäynnin perusteella kyseessä on sataprosenttinen lehto eikä lehtomainen kangas, kuten metsäsuunnitelmassa esitetään. Kuvion pohjoisosassa on edustavaa METSO I-luokan lehtometsää, jonka rakenne on luonnontilaisen kaltainen, pensaskerros monipuolinen, puulajisuhteet monipuolisia ja lahopuutakin esiintyy yli 10 kuutiometriä/ha. Kuvion kapea eteläosa on hieman reunavaikutuksen vaurioittama, mutta yllättävän monipuolinen METSO II-luokan lehto. Kuvio on rakenteensa ja sijaintinsa puolesta ilmeinen arvokas lintumetsä. Kuviolle on esitetty tehtäväksi pääosan kuviosta kattava harvennus (rinne, tonttien ja ulkoilureitin reuna) sekä ilmeisesti samat alueet kattava, muuten ohjeistamaton pienpuuston hoito. Esitetyt toimenpiteet on syytä rajoittaa mahdollisten reunan ongelmapuiden kaatoon maalahopuiksi sekä reunavyöhykkeiden paikoin liiallisen pienpuuston maltilliseen vähentämiseen.

Turunväylän ja Peuramäentien väliset metsät

Kuvio 1230: Turunväylän ja asutuksen välinen METSO I-luokan lahopuustoinen kuusivaltainen metsäkuvio. Esitettyjen pienaukko- ja poimintahakkuiden sijasta esitämme, että kuviota pyritään kehittämään lähinnä reunojen huonokuntoisten puiden poimintahakkuilla, joiden yhteydessä huolehditaan lahopuujatkumon säilyttämisestä.

Kuvio 1231: Turunväylän ja asutuksen välinen kalliomännikkö. Luonteva paikka jättää kaadettavia huonokuntoisia puita maalahopuiksi. Ohjeistus syytä lisätä.

Lugnetintien ympäristön metsät

Kuvio 527: Kaadettavista reitinvarsilehtipuista ainakin osa kannattaisi jättää maalahopuiksi, mikä lisäisi tämän vaihtelevasti metsittyneen entisen maatalousalueen luontoarvoja. Jättipalsamin torjunta syytä ohjeistaa loppukesän 2021 toimenpiteeksi.

Kuvio 529: Monipuoliselle sekametsäkuviolle on esitetty (ilmeisesti johonkin ikivanhaan suunnitelmaan perustuen?) puuston harvennushakkuuta (25 % valtapuustosta). Esitämme

toimenpiteen korvaamista reuna-alueiden (tien varsi, tonttien reuna) huonokuntoisten puiden poimintahakkuulla. Kuvion sijainti ja luonne antaa kaikki perusteet ohjeistaa osa rungoista jätettäväksi maalahopuiksi.

Kuvio 530: Esitetty huonokuntoisten puiden poimintahakkuu tällä kalliomäkikuviolla on perusteltu, mikäli kohdentuu vain tontinreunojen kannalta ilmeisen ongelmallisiin puihin. Syytä ohjeistaa lahopuun jättö.

Kuvio 531: Esitetty toimenpideyhdistelmä (valtapuuston harvennus 25 %:lla puista & pienpuuston harvennus) nostaa tällä monipuolisella sekametsäkuviolla Lugnetintien turhan vahvasti esille Sänkiänlaakson virkistysalueella liikkuvien silmissä. Kannattaa mieluummin rajoittaa reunavyöhykkeiden kannalta turhan runsaan pienpuuston vähentämiseen sekä mahdollisten yksittäisten ongelmapuiden poimintaan.

Hepokorpi

Kuvio 690: Kuvio on mukana Espoon karttapalvelun kuviokartoissa (ilman toimenpidekuvausta), mutta ei kommentointia varten toimitetuissa kuviotiedoissa. Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa tälle taimikkokuviolle ei ole esitetty toimenpidettä. Jos toimenpiteitä on suunnitteilla, niin syytä huomioida sekapuustoisuuden edistäminen sekä tiheikköjen jättäminen.

Kuvio 691: Kannattaa pyrkiä kehittämään kuviota mahdollisimman monipuulajisena eli taimikonhoidossa ei pelkästään jalopuiden suosimista. Syytä ohjeistaa myös tiheikköjen jättäminen.

Kuvio 692: Kannattaa pyrkiä kehittämään kuviota mahdollisimman monipuulajisena eli taimikonhoidossa ei pelkästään jalopuiden suosimista. Syytä ohjeistaa myös tiheikköjen jättäminen.

Kuvio 693: Kannattaa kehittää mahdollisimman monipuulajisena eli taimikonhoidossa ei pelkästään jalopuiden suosimista. Syytä ohjeistaa myös tiheikköjen jättäminen.

Tapiola

Kuvio 822: Jokunen lahopuu on syytä ohjeistaa jätettäväksi.

Kuvio 830: Jokunen lahopuu on syytä ohjeistaa jätettäväksi. Sopivat osaltaan myös maisemoitavalle polulle tai muuten kulutusta vähentämään.

Kuvio 855: Puustoltaan luonnonmukaisena säilytettävälle kuviolle sopinee myös hieman lahopuuta. Sitä syntyy luontevasti jättämällä tonttien reunalta kaadettavia koivuja harkitusti maastoon kokorunkoina tai rungon osina.

Kuvio 857: Isolle kuviolle sopii hyvin jätettäväksi maalahopuiksi myös jokunen poimintahakkuissa kaadettava runko.

Kuvio 870: Lahopuun harkittu jättö syytä lisätä.

Kuvio 882: Esitettyjen toimenpiteiden (valtapuuston ja pienpuuston harvennus) tarkoituksena on vähentää puiden rönsyilyä parkkipaikalle ja tonteille. Koko kuvion puuston käsittelyn sijasta kannattaisi muuttaa harvennus poimintahakkuuksi ja rajata toimenpiteet selkeästi vain em. erityiskohteiden reunoihin sekä ulkoilureitin varteen.

Kuvio 905: Rannan ja ulkoilureitin välisen kaistaleen maiseman avaaminen pienpuuston käsittelyllä syytä toteuttaa parina harkittuna näkymäsektorin avauksena, jolloin muu osa kuviosta säilyy pienpuustoltaan luonnonmukaisen tiheänä.

Kuvio 907: Pienpuuston hoidossa on syytä rajoittaa vain ulkoilureitin lähimetreihin.

Kuvio 909: Ainakin osa Kehä I:n reunapuuston väljennyksen myötä kaadettavista järeämmistä puista on syytä ohjeistaa jätettäväksi maalahopuiksi.

Westend

Kuvio 452: Puustoltaan luonnonmukaisena säilytettävän kuvion ongelmallisten reunapuiden poimintahakkuussa kaadettavia puita on syytä ohjeistaa jättämään maalahopuiksi.

Kuvio 469: Arvokas rantalehtokuvio tien ja meren välissä on päätetty luonnonhoidon suunnittelussa jättää kehittymään luonnontilassa pois lukien kadun laidan ongelmapuut. Ainakin järeämmät kaadettavat puut on syytä ohjeistaa jätettäväksi kuviolle maalahopuiksi.

Kuvio 480: Jo harvennetun tervaleppävaltaisen lehdon valtapuuston jatkoharventaminen kannattaisi korvata mahdollisten ongelmapuiden poiminnalla maalahopuiksi.